

Rá kell itt mutatnom arra, hogy egyrészt erdeink túlnyomó többsége sekély rendzina talajon áll és itt a fiatalos fejlődése visszamaradottabb, mint a mély erdőtalajokon. Másrészt gazdaságunk területén fekvő iparüzemek, bányák stb. okozta munkásnehézségek miatt a tisztítások nem voltak oly ütemben végezhetőek, ahogy ez szükséges lett volna és szép számban van olyan fiatalosunk, amely parancsolólag követeli a beavatkozást, de korhatáron túl lévén, hozzá nem nyúlhatunk.

Az elszámolási megkötöttség következtében fiatalosaink egy részén nem tudjuk a szükséges munkákat elvégezni, mert nem keresztülvihető az a rendelkezés, hogy az ilyen állományokban végzendő munkákat gyériként kell elszámolni. Ez ugyanis indokolatlanul emelné 1 köbméter faanyagának az árát, mert hektáronként 5—10 köbméter anyag várható és így a gallyfa köbmétere 100—200 Ft-ba kerülne.

Szükséges az illetékes szervek bevonásával oly megegyezés létrehozása, amely lehetővé teszi az üzemtervben a kortól függetlenül tisztításként előírt erdőrészeknek a tisztításként való elszámolását.

Ez annál is indokoltabb, mert az erdőrendező az üzemterv összeállításakor a fiatalos gazdasági korát véve alapul megállapíthatja, hogy az elvégzendő munka tisztításnak minősül. Ez az előírás a jóváhagyott üzemtervvel mint kötelező rendelkezés kerül az erdőgazdasághoz végrehajtásra, tehát az elszámolásnál is teljesen indokolt, hogy tisztításként fogadják el azt a munkát, amelyet az üzemterv tisztításként ír elő.

Javasolt, vagy más ily irányú rendelkezés esetén lehetőséget kapnánk arra, hogy a Minisztertanács határozatában előírt 1957. évi rendelkezésre álló időt hátralékaink felszámolására felhasználhassuk és fiatalosainkat maradéktalanul rendbe hozhassuk.

Betekintés a Sárvári Erdőgazdaság életébe

SIRHÁN JENŐ
erdőgazdasági igazgató

Erdőgazdaságunk életében 1953. április hó 1-e igen nagyjelentőségű — ebben az időpontban területileg komoly mértékben megnövekedett, személyzetében pedig lényeges változás történt. Az erdőgazdaság vezetősége első lépésként irányt vett arra, hogy kialakítsa a szellemi és fizikai, műszaki és adminisztratív dolgozók kollektív szellemét, egybeforrasztva így valamennyi dolgozóját a megnövekedett feladatok elvégzésére. Megerősödött üzemi pártszervezetünkkel karöltve, mint legfontosabbat, a politikai tömegmunkát javítottuk meg. A feladatok részletes megbeszélése után kiadtuk a jelszót: „*harc az élüzem cím elnyeréséért*“.

Az 1953. I. félévi eredményeinket menetközben alapos vizsgálat alá vettük. Ennek során mindjobban megérlelődött az a gondolat, hogy — célkitűzéseinket értekezleteken történő újabb megbeszélés után — meghirdessük az újabb jelszót: „*harc a Minisztertanács és SZOT vándorzászlájának elnyeréséért*“.

Ez a felhívás dolgozóink körében újabb tettekre buzdított. Így az 1953. év II. felében a kollektív vezetés színvonalát továbbfejlesztve, szellemi és fizikai dolgozóink egységét megteremtve, sikerült mennyiségi terveinket jelentős mértékben túlteljesíteni. Határozott javulás állott be a

minőségi munkában és az önköltségcsökkentés terén is. Munkánk elismeréseképpen *büszke tulajdonosai lehetünk a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlajának*. A hatalmas erkölcsi siker, nem különben a velejáró pénzjutalom a Sárvári Állami Erdőgazdaság kollektíváját méginkább egygyé forrasztotta és képessé tette arra, hogy 1954. évi megnövekedett feladatai mellett a minőségi munka fokozottabb javításával még nagyobb eredmények elvégzésére vehessen irányt. Ezért tervfeladataink maradéktalan teljesítése érdekében a munkacsapatoktól elindulva erdőgazdaságunk éves szocialista versenyvállalást készített, melyben a tervek mennyiségi teljesítése, ill. túlteljesítése mellett a tervszerűség, a minőségi munka, a termelékenység emelése, s nem utolsó sorban az önköltségcsökkentés lehetőségeinek módszereit dolgoztuk ki. A verseny rendszeres értékelésével egyidőben minden egyes munkaterületen rölapokon keresztül érzékeltettük vállalásaink teljesítésének állását, a feladatot kiemelkedően megoldó dolgozók munkamódszereinek ismertetésével. Dolgozóink fáradtságot nem ismerő, lelkes munkája újra gyümölcsözött, s az év első felének lezárásával másodízben is elnyertük a Minisztertanács és SZOT vándorzászlaját. Ez úgy volt elérhető, hogy a sikerek nem tettek elbizakodottá bennünket, ellenkezőleg még szilárdabb egységbe kovácsolta dolgozóinkat. Munkánkat pártunk útmutatásának becsületos, jószándékú beartása és fegyelmezettség jellemezte.

Feladataink megoldásában a következő irányelveket követtük.

Az erdőgazdaság által kitermelendő fatömeg volumenét mindenekelőtt erdészetekre, majd erdészkerületekre bontottuk le annak alapos mérlegelésével, hogy maga a fatermelés, a közelítés és szállítás összhangban áll-e a rendelkezésre álló munka és vontatási erővel. Ezt a két tényezőt mindenkor gondosan koordináljuk, hogy a fahasználati munka minden szakasza a tervezett időtartammal összhangban legyen.

A vágásra kerülő állományok besorolását az erdőgazdaság által kiszabott fatömeg arányában az erdészetek tervezik, így ez a művelet az erdőgazdaság által megadott keretben alulról felfelé épül. Az erdészetek javaslatait az erdőgazdaság fahasználati és erdőművelési szempontból bírálja el. Ha ez a szakmai bizottság az erdészetek fahasználati javaslatait felülvizsgálta és jóváhagyta, következik a vágásra kijelölt állományok részletes becslése, körös vagy rácsos próbával, az értékesebb állományokban törzsenkénti felvétellel, a termelendő választékok lehető legpontosabb becslésével. A favágatási terv végeredményben erdészkerületenkénti bontásban úgy készül, hogy minden kerületvezető erdész idejében tudja azt, hogy negyedévenként milyen termelési feladatokat kell megoldania és ehhez milyen munka- és vonóerő beszerzése válik szükségessé.

A termelési normajegyzőkönyveket az erdészet- és kerületvezetők a munkacsapatvezetőkkel 2—3 héttel a termelési kampány megindulása előtt felveszik. Ez lehetővé teszi, hogy a munkások keresetükről pontosan tájékozottak legyenek a munka megkezdése előtt. A munka ilyen megszerzése után a fakitermelés kellő időben beindítható, annak tervszerű végrehajtása biztosított. A fakitermelés termelékenységének emelése érdekében a rendelkezésre álló 2 db. benzin- és 1 db. villanymotoros fűrészt első sorban oda vetjük be, ahol azok kihasználása a legelőnyösebb, nevezetesen ahol sok a hosszoltni való választék.

Rendkívül sokat tulajdonítottunk és tulajdonítunk a munkások kézi szerszámmal való ellátásának, az időben rendbehozott tartalékszerszámok

biztosításának, külső munkaterületen azok karbantartásának, amit tanólyamon kiképzett szakemberek végeznek.

A másik fontos szempont, mely a megfontolt tervezés végrehajtásának biztosítója: a balesetelhárítás érdekében is előre kidolgozott Ivanov-féle pásztás termelési módszer szigorú betartása, a munkaidő pontos kihasználása és a vágásrend érdekében mindjobban kialakuló öntudatos munkafegyelem.

Értékesítési tervszámainkat a fakitermeléshez hasonlóan erdészetekre, azon belül MÁV-rakodókra bontottuk le. A tő mellől közbenső rakodóra való szállítást a lehetőséghez képest mellőzzük, amivel jelentős költségmegtakarítást érünk el. Gazdaságunk 28 MÁV feladóállomásának földrajzi fekvését kihasználva, lehetővé vált a közbenső rakodók jelentős kiküszöbölése. Jól bevált módszerként gyakoroljuk az anyagnak közvetlenül tő-mellől a közeli környék felhasználási helyére való szállítását.

A faanyag mozgatását elsősorban kézben tartott saját fogatainkra építjük, ez jelenleg 50 pár fogatból áll. Ezenkívül a kölcsönös segítségnyújtás jegyében megragadunk minden alkalmat állami gazdaságok, termelőszövetkezetek, esetenként — a mezőgazdasági munkától függően — a környékbeli egyénileg dolgozó parasztoktól is.

Szállításainkat elsősorban az Erdőgazdasági Szállító Vállalat gépkocsijaira szervezett rakodómunkásokkal bonyolítjuk le. Tőmellől MÁV-ra mindenkor azt a választékot szállítjuk, aminek vagonberakása a távolsági értékesítés szempontjából a legsürgősebb. Ezzel azt a célt érjük el, hogy a faanyag a MÁV-rakodón rövid ideig tárol és mindig kellő rakterületet tudunk biztosítani az újabb anyag befogadására. Gondosan ászokfára máglyázzuk azt az anyagot, amely esetleg huzamosabb ideig fog tárolni. A választékonként elkülönített rakterületi tárolási mód kedvező hatással van pénzügyi tervünk alakulására, mert a sok időt rabló válogatást elkerüljük. Figyelembe vesszük az október havi cukorrépa kampány időszakát, ilyenkor 25 MÁV-rakodót kényszerülünk kiüríteni. Ezért szállításaink ütemezését úgy végezzük, hogy az október hóra eső faanyag mennyiséget egy hónappal előbb leszállítjuk.

Erdőművelési feladataink megoldását az erdőhasználatával azonos szempontok irányítják, azzal a különbséggel, hogy ebbe a feladatkörbe beépítjük a korábbi idők haladó hagyományait, kibővítve a korszerű kutatások eredményeivel.

Az erdőgazdaság faállományai két, egymástól szélsőségesen eltérő és azok között átmenetet képező termőhelyen állanak. Egyik részük erősen savanyú, de szinte kimeríthetetlen tápanyag gazdagságú, kedvező fizikai tulajdonságokkal rendelkező vályog talajokon áll, ez a kocsányos tölgy, a magaskőrös és a nemes nyárok kiváló termőhelyeül szolgál. A másik rész a magasabb fekvésű, kavicsos teraszokon, erősen kilúgozott savanyú talajon áll. Ezek a talajok rendkívül bázis-szegények és rajtuk megfelelő talajelőkészítés nélkül még az úttörő fafajainkat sem vagyunk képesek fenntartani. Itt hívtuk segítségül a csillagfürttel való zöldtrágyázást, valamint a gyertyánt. A talajelőkészítéssel együtt jár a mezőgazdasági művelésben állott, vagy kiritkult rontott erdők gyepvel borított területeinek felszántása, a füves növényzet gyökérkonkurrenciájának kiküszöbölése érdekében. A gyertyánnak, mint az őshonos tölgy legfontosabb társának, jelentőségét már a múlt erdőgazdálkodás is felismerte, mi pedig ezt a példaadást követjük.

Erdőművelési feladatunkat az 1935—40 évekből eredő hézagos, elvadult fiatalosaink pótlása, szükségszerű átalakítása, a mezőgazdaság által felhagyott tápszegény kemenesaljai területek erdősítése, rontott erdeink átalakítása, gyertyán-, bükk-, hárs alátelepítéssel végzett második koronaszint képzés alkotja. E munkák nem a májt, hanem a holnapot, a jövőt szolgálják. Eredményességét, fatömegben kifejezhető gyümölcsét szocialista államunk jövő társadalma fogja élvezni. Fontos terület alkotómunkánkban az állományaink fenyő elegyének felfuttatása, s elmondhatjuk, hogy eddigi fenyőtelepítéseink, az erdei- és feketefenyőnek lombfajakkal való elegyítése máris biztató képet mutat. Erdőművelési tevékenységünk gyakorlásánál minden esetben a jövő képe lebeg szemünk előtt, telepítéseink fejlődését a termőhelyi tényezők maximális kihasználása révén biztosítjuk. Ez táji adottságaink mellett a gyertyánostölgyes társulásokban jut legfőbb kifejezésre. Az ilyen elegyes állományok kifejlesztése egyik súlyponti feladatunk.

Csemetetermelés terén a nagyüzemi csemetekerteket felszámoltuk és az erdőgazdaság minden tájegységében vándorcsemetekerteket létesítettünk. Csemetetermelésben ma már nemcsak maga az erdőgazdaság önellátó, hanem minden egyes erdészete megtermeli a saját csemeteszükségletét. Ezen túl a fásításokhoz szükséges csemetét, suhángot és sorfát is a magunk gazdaságán belül biztosítjuk. Az igen jól bevált csemeteültetőgépet, valamint a lókapát erdőművelési munkánk során nagy szeretettel alkalmazzuk. A cserebogárpajorral erősen fertőzött, kigyérült állományainkat fokozatosan letermeljük, s ezeket a területeket két éven keresztül talajelőkészítéssel pajortalanítjuk a felújítás kedvezőbb feltételeinek a megteremtése érdekében. Csemetekertjeinkben a pajorkárosodás csökkentése érdekében a csemetesorok közé csillagfüntöt vetünk. Célkítűzéseink maradéktalan végrehajtása érdekében pénzügyi apparátusunk is szorosan felzárkózott műszaki dolgozóink mellé. Időben, megbízható adatok szolgáltatásával sok segítséget nyújt a gazdálkodásunkhoz. Az anyaggazdálkodás és nyilvántartások terén mutatkozó hiányosságok felszámolására határozott segítséget adott az évközi leltározás, s az a feltárt hibák gyors kijavítása érdekében eredményesen folyik. A több esetbeni kártérítésre való kötelezés olyan légkört teremtett, amely biztosítéka az anyag hű kezelésének, az állami tulajdon megvédésének.

Mindent összevetve elmondhatjuk, hogy az 1954. I—III. n. évi tervet ágazataiban túlteljesítettük, s a tervezett 1 200 000 Ft-tal szemben 3 415 000 Ft realizált vállalati eredményt értünk el 8,8 százalékos önköltséggel csökkentéssel.

Úgy érezzük, hogy eddig elért eredményeinknél nem állhatunk meg. További kemény, szívós munkára van szükség, mert célkítűzéseink változatlanok, továbbra is ki akarjuk érdemelni pártunk és kormányunk, az egész dolgozó nép bizalmát és harmadszor, egyben véglegesen elnyerni, ezzel megtartani a Minisztertanács és SZOT vándorzászlaját. Úgy látjuk, elhatározásunk keresztülvihető, hiszen 2000 ember szorítja a birtokunkban lévő vándorzászló nyelét, s munkájukban e zászló vezérli őket. Tudjuk azt is, hogy sokat kell javítani még munkánkon, de ehhez az akarat megvan. Feladataink elvégzésében segít az üzemi kollektív szerződés is, melynek minden egyes pontját mindkét fél részéről sérthetetlen törvénynek tekintjük. Eddigi eredményeink nem kis mértékben a kollektív szerződés-

ben vállalt teljesítésből adódnak, hiszen a dolgozókról való fokozottabb gondoskodás, a munkavédelmi vállalások betartása, a szakmai és politikai fejlődés lehetőségeinek kihasználása és biztosítása, a dolgozók művelődésének, kulturális és sportolási igényeinek kielégítése, dolgozóinkkal való egyéni foglalkozás, mind-mind egy láncszem ahhoz, hogy a Sárvári Állami Erdőgazdaság minden dolgozója otthonának tekintse gazdaságát, hogy szeresse az erdőt, hogy távlati terveink maradéktalan végrehajtása érdekében, alkotásra készen, egy emberként sorakozzon fel a dolgozó nép élet-színvonalának biztosítása, a béke érdekében.

★

„A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa és a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége... 1954. II. félévében végzett munkájuk eredményeként vörös vándorzászlóval, díszoklevéllel és pénzjutalommal tüntette ki az élenjáró vállalatokat.

A győztes vállalatok: ...Sárvári Állami Erdőgazdaság...“

(Szabad Nép, 1955. március 11.)

Az akác erdőgazdasági szerepe Zalamegyében

NEUWIRTH JÁNOS

a zalaegerszegi erdőgazdaság főmérnöke

Nincs még egy olyan fafajunk, melyről szakkörökben annyit vitatkoznak, mint az akácról. Ezek a viták sokszor egymástól igen távol fekvő álláspontokat tükröznek vissza és mutatják, hogy egységes felfogás még a mai napig sem alakult ki.

A tisztázatlan helyzetnek szerintem négy főoka van:

1. Az akác — mint az úgynevezett gyorsnövésű fafajok általában — nagyon erősen reagál termőhelyi különbségekre és így tájanként igen különbözőképpen viselkedik, nemcsak fatermésének mennyisége, hanem egyéb erdőművelési tulajdonságai tekintetében is.
2. Az akáccal és akácosokkal kapcsolatos egyes jelenségek még nem egészen tisztázottak és így ezeket az egyes szakemberek különbözőképpen magyarázzák, ami szükségszerűen más-más megítéléshez vezet.
3. Az akácosok különböző tájakon más-más típusú erdőkkel kerülnek kapcsolatba, tehát relatív értékűek, környezetükhöz való viszonyuk, azzal szemben való viselkedésük is igen különböző.
4. Végül pedig az, hogy amikor az akác hívei annak ellenzőivel vitatkoznak, tulajdonképpen nem is az akácról, vagy legalább is nem csak az akácról van szó, hanem két különböző erdőgazdasági irányzat többé-kevésbé szélsőséges képviselői állanak egymással szemben, akiknek ugyanazon táj optimális erdősültségi viszonyairól meglehetősen eltérő elképzeléseik vannak, melyekbe az akác természetesen igen különböző módon és mértékben illeszthető be.

Az eddig elmondottakból következik, hogy a vitához csak egy-egy szűkebb tájon belül és úgy lehet érdemben hozzászólni, ha nem csak az akácosokról, hanem azok környezetéről és mindezek előtt azokról az elvekről is beszélünk, amelyek alapján a jövő erdeit fel akarjuk építeni.

Kétségtelen és azt hiszem bizonyításra nem szorul, hogy emelkedő vagy akár csak tartamos hozamokat kizárólag okszerű gazdálkodástól és olyan erdei társulásoktól várhatunk, amelyek képesek arra, hogy termő-